

VÉDŐNŐ

TOVÁBBKÉPZŐ SZAKFOLYÓIRAT

XXVII. évfolyam 6. szám 2017.

20
kreditpont

éve alakult a

ZÖLDKERESZTES
EGÉSZSÉGVÉDELMI SZOLGÁLAT

Inklúzió a FortSchrift gemeinnützige GmbH bölcsődéiben, tanulmányút Németországban

Készítette: JÁRÁSI MÓNIKA – védőnő, egészségtanár, 2014-2016.

Miskolci Egyetem Egészségügyi Karán mesteroktató

A projekt rövid bemutatása

A Competences of Inclusive Education projekt a jövő kisgyermekgondozói szakmai kulcskompetenciáinak fejlesztését tűzi ki célul az inkluzív nevelés terén, összhangban az Európai Unió irányelveivel. Ennek értelmében különösen fontos garantálni minden Európai Uniói polgár számára a minőségi és inkluzív koragyermekkorai nevelést (ECEC). A résztvevő tanulók és tanárok egy olyan képzési folyamat részesei lehetnek, amely egy olaszországi/németországi mobilitási periódusban végződik.

Az egy évig tartó projekt 2016 szeptemberében indult. Közreműködik 3 uniós tagállam 6 szervezete: Galileo Progetti Nonprofit Kft., Budapest, mint koordinátor; Örökmozgó Közhasznú Egyesület, Budapest; BVHSZC Raoul Wallenberg Szakgimnázium és Szakközépiskola, Budapest; MSzC Ferenczi Sándor Egészségügyi Szakgimnáziuma, Miskolc; és a fogadó intézmények: az olaszországi (Torino) Associazione Formazione80 és a németországi (Niederpöcking) Fortschritt gemeinnützige GmbH.

A projekt keretében egy-egy 5 hetes nemzetközi mobilitás valósult meg mind Olaszországban mind Németországban. A két magyarországi iskolából összesen 18 kisgyermekgondozó, -nevelő (OKJ kód: 54 761 02) tanuló, valamint 4-4 tanár vett részt a mobilitásban.

Az Erasmus+ program, C.I.E. projekt (*Competences of Inclusive Education*) keretében volt lehetőségem részt venni 2017. január 23-26. között egy bajorországi tanulmányúton Füvesi Frigyesné tagintézményvezető helyettes asszonnal, Zsúdel Antónia Orsolya tagintézményvezető asszony felkérésére.

Mi is az az integráció és inklúzió?

Nagy izgalommal és érdeklődéssel vártam, mi újat fogok megtanulni, befogadni a Németországban látottakból. Némi tudományos áttekintéssel szeretném a tapasztalataimat bevezetni.

Az **integráció** fogalmának meghatározásakor kiindulhatunk abból, hogy a folyamat során több különálló rész, valamely nagyobb egészbe, egységbe illeszkedik, beolvad, egységesül.¹

Az integráció a nevelésben és a pedagógiában a fogyatékkal élő és az ép egyének közös élet- és tanulási térben végbemenő együttnevelését, oktatását és képzését jelenti, ezáltal minden résztvevőnek optimális fejlődési lehetőséget biztosít.²

Az integráció tehát általános megközelítésben azt jelenti, hogy a sérült, akadályozott, azaz a sajátos nevelési igényű (nevelhetőségük eltér a többiekétől) gyermekek, fiatalok bekerülnek, beilleszkednek ép társaik közé. Az integrált nevelés azt jelenti, hogy az intézmény fogadja – pontosabban beengedi – a speciális szükségletű gyermekeket; de működésén nem változtat, illetve a pedagógus

igazi felelősséget nem vállal érte. Fogadás esetén az intézmény tulajdonképpen a gyermektől várja el a beilleszkedést.³

Az európai uniós állásfoglalások fokozottan hangsúlyozzák a társadalmi méretű integrációt, vagyis szorgalmazzák azt, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek ne legyenek a társadalomban méltánytalanul megkülönböztetve, kirekesztve. Az integrált nevelést a közoktatásban az esélyteremtés, az esélyegyenlőtlenségek csökkentésének eszközeként tekintik.⁴

Az **inklúzió**, mint pedagógiai fogalom, vagy inkluzív pedagógia 2002-ben még nem szerepelt az Akadémiai Kiadó által megjelentetett magyar nyelvű idegen szavak szótárában. A pedagógusok viszont már jó néhány évvel a szótár megjelenése előtt, a mindennapok gyakorlatában találkoztak a fogalommal, azóta egyfolytában definiálják, értelmezik, például így: „inkluzív iskola, inkluzív óvoda”⁵

Az inklúzió vagy befogadás esetében alapvetően más pedagógus szemlélettel találkozunk. A kulcsszó és kiindulási alap az egyéni differenciálás. A pedagógus minden gyermekben a speciálisat, a rá jellemző egyedi sajátosságokat keresi és látja meg. Az inklúzió azt jelenti, hogy a befogadott fogyatékos gyermek nemcsak jelen van, hanem a közösség szerves része, van saját szerepe, kompetenciája, mint bármelyik társának a csoporton, osztályon belül.⁶

Saját tapasztalatok

Az utazásunkat követő első napon sor került az intézmény bemutatására, történetének áttekintésére.

A **FortSchrift gemeinnützige GmbH** a magyarországi Pető-módszer bajorországi meghonosításával, konduktorok bevonásával kíván a mozgássérült gyermekeken és most már fiatalokon is segíteni. Eddigi több évtizedes működésük során több fenntartó alá is tartoztak, de a vezetés töretlen lendületének köszönhetően máig egyre fejlődnek. Jelenleg már 33 létesítményt üzemeltet a szervezet Németországban. Szellemiségét az inklúzió jellemzi. A következő szolgáltatásokat találjuk az intézmény kínálatában a teljesség igénye nélkül: bölcsőde, óvoda, napközi otthonos ellátás, bentlakásos otthon a már felnőtté vált mozgáskorlátozott fiataloknak, mozgásejlesztő gyógytáborok, tanácsadás a szülőknek.

Ezt követően látogatást tettünk a „**Kind&Natur**” bölcsődében, ahol megtekintettük az intézményt. A bölcsőde a természet lágy ölében található az Alpokban, a gyermekek az étkezés és alvás kivételével minden idejüket kint töltik a szabadban. A tízórait minden gyermek otthonról hozza egy uzsonnás dobozkában, amit közösen költenek el. Itt működik a bölcsődei csoportokon kívül óvodai-, és napközis csoport is. A bölcsődében sok természetes anyag van beépítve és a gyermekek is a természet kínálta és természetes anyagokkal játszottak főként. Tavasszal és nyáron méhészkedni is szoktak. Az óvodás csoportok

szinte időjárástól függetlenül majdnem egész napjukat a közeli erdőben töltik, ott vannak a foglalkozások megtartva. Embert próbáló feladatnak tűnt ez a zord időben, mind a gondozónőknek, mind a gyerekeknek, de szemléltetést a hideg és hó ellenére jól érezték magukat.

Érdekesség volt számomra, hogy az egyik csoportban két fiatalember látta el a gondozói feladatokat és a kicsik nagyon ragaszkodtak hozzájuk.

A foglalkozások és tevékenységek végét a gondozók egy közös dal éneklésével jelezték, így nem kellett mondani például, hogy gyertek ide, megyünk be ebédelni.

A második napon beszámolót hallhattunk a német oktatási rendszerről, hogy mikor ágaznak szét a különféle képességű gyerekek tanulási lehetőségei. Gimnáziumba azok a fiatalok mennek, akik biztosan szeretnék majd továbbtanulni. Aki csak egy jó szakmát szeretne, az reáliskolába megy. Így nem olyan általános követelmény az érettségi bizonyítvány megszerzése, mint hazánkban. Az átjárhatóság és továbbképzések lehetősége azonban a továbbiakban is fennáll.

A nálunk gondozónőként ismert foglalkozásnál szélesebb kompetenciát foglal magában a Németországban Erzieherin-nek nevezett szakma. Az ő munkájuk csecsemőkortól a kisgyermekkoron át az óvodai és alsó tagozatos gyermekek iskola utáni délutáni gondozását, nevelését is magában foglalja.

A nap még nem ért véget, így egy városi bölcsődében, a **Kinderkrippe Starennest bölcsődében** is látogatást tettünk. A hospitálás során egy testnevelés-, és egy zenei foglalkozáson vehettünk részt. A magyarországi bölcsődékben ilyen direkt foglalkozások nincsenek, majd csak óvodában jelennek meg. Nagyon tanulságos volt látni, hogy már ilyen kicsi korban is bevonhatók a gyermekek a közös tevékenységbe, viszont senkit nem erőltettek a részvételre.

A nap csoport körrel kezdődött, ahol a gyerekek elmesélték élményeiket.

Ebben a bölcsődében minden héten más szülő vásárolta meg a tízórai alapanyagait az egész csoport számára, természetesen a személyzettel egyeztetve. Így mód nyílt rá, hogy a családok saját nemzetiségi ételeiket a többi gyermekkel is megismertessék.

A bölcsőde feletti szinten működött a mozgásukban akadályozott fiatal felnőttek számára kialakított lakó otthon. Itt a konyhaasztal és a mosogatópult magassága is gombnyomásra emelhető-süllyeszthető volt, hogy a használója a saját igényeinek megfelelő magasságba állíthassa. Az intézmény mindegyik épülete akadálymentesítve volt, speciális babakocsik, kerekesszékek, mosdók álltak a gondozottak rendelkezésére.

Védőnői és egészségtanári mivoltomban is jóleső érzéssel töltött el a Németországban látott jó gyakorlat és oktatói munkámba beépítem az inklúzió szemléletének, életérzésének átadását.

Utóirat

Nem csak a mozgáskorlátozottaknak, sajátos nevelési igényű-, vagy migráns gyermekeknek, hanem nekünk mindnyájunknak is szükségünk van az inklúzióra, hogy mások befogadjanak minket. Egy hónappal később kísérőtanárként részt vettem tanulóink első bölcsődei munka napjaiban. A „**Kind&Natur**” bölcsődében éppen a fent említett két fiatalember csoportjába kerültünk. Körbeültették a másfél éves kicsiket (mi is részesei voltunk a körnek). Az egyik fiatalember a következő szavakat mondta az apróságoknak: „Ezek a hölgyek Magyarországról jöttek, az egy másik ország. Egy darabig itt lesznek velünk. Nem jól beszélnek a nyelvünket. Kérünk, legyetek hozzájuk türelmesek és segítsetek nekik.” Nem tudom szavakba önteni a meghatottságomat, amit akkor ott éreztem, de a kedves olvasó bizonyára érzi.

Irodalom:

- Juhász József (1989): Magyar Értelmező Kéziszótár I. kötet. Akadémia Kiadó, Budapest.
- Réthy Endréné (2002): A speciális szükségletű gyerekek nevelése, oktatása Európában: Az integráció és inklúzió elméleti és gyakorlati kérdései. Magyar Pedagógia, 3. 281-300.
- Földes Petra (2003): Speciális szükséglet vagy fogyatékosság? A befogadó pedagógia helye a magyar közoktatásban. Beszélgetés Dr. Csányi Yvonne-nal. Új Pedagógiai Szemle, 1. 67-73.
- Mesterházi Zsuzsa (2002): Integrált nevelés a nemzetközi és a hazai oktatásrendszerben. Gyógypedagógiai Szemle, 1.
- Báthory Zoltán-Falus Iván (1997): Pedagógiai lexikon I-III. Keraban Kiadó
- Bakonyi Anna (2008): Az inkluzív nevelésről. Interjú készítette: Körmöczy Katalin. In: Óvodai Nevelés. 2008. júniusi szám. 233-235.

A „Kind&Natur”
bölcsőde

